ՓԱՐԻԶ—ՏԱՐԻ—ՄԱՅ—1237—ՇԱԲԱԹ—13—ՄԱՅԻՍ—1872

ՊԱՅՄԱՆ

Տարեկան գին ու Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց » 160 գր.
Վեցամսեայ ու Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 80 գր.
Թուաքանիսը մէկերէ գին 50 փարա
Կանոն ըլլան առնլ մէկ անպաճուճ համար 3 գրուշ, երեք անպաճուճ համար 2 գրուշ, ամէն անպաճուճներու համար գոնէ 2 գրուշ, ամէն անգամներու համար գոնէ սովորութիւնն եղածին պէս։

ԱԱԱՔԱ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆ

Դուրս գալիս երեք անգամ կամ աւելի քան երեք անգամ ամէն շաբաթ։
Խմբագրութիւնը վերայ է։
Երկրորդ վերայ կամ որեւէ իրէ —Ֆրօբէնին պիտի։
Զինուի բան. Պ. Ֆրանկոյի տունը։
Ձանկուռ ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿԱՑՍԱՆԴՆՈՒԹԻՒՆ 13 ՄԱՅԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Նաթալէոնեան կայսրութիւնը կամ ամուռանց. Նայն ատեր չիշատակը նոր եւ ամենամեր Հայրուած մ'ալ կրնայ Դաղիոյ մէջ։

Վերջին պատերազմին ժամանակ Դաղիոյ կառավարութիւնն դնած զինուց եւ ազգամիլիցայ հաշիւները քննելու պատասն ունեցող յանձնաժողովը իր զբաղմն ատարած. լինելով, նախագահ եւ տեղեկագիրը Պ. Օռիվիէ—Բռաքիէ դուքսը՝ մայիս Ձին ազգային ժողովոյ լսելի եղաւ եւ Փարիզեցոց պատուհան ճչնորհա պատճառներն երեւան հանելոյ ոյնպիսի ճարտար եւ գեղեցիկ ատենաբանութեամբ, որ խոր ժողովականաց ուշադրութիւնը գրաւեց։

Կայսրութեան պատասխանատուները՝ պատերազմին հրատարակուած ժամանակ բնաւ նախատեսութիւն մ'ըրած չլինելէ զատ, ապատովելի կերպիս ալ ատակ վատնած էին։ Փատերազմի պատասխանատու տեսչութիւնը ատոնց հաշիւը ինդատնիի կը ցուցնէին, եւ երբ հաշուէն ատելի չէր։ երկաթ միլիոն հրացան կը ցուցնէին, եւ մէկ միլիոն մեղ հարիւր հազարն ատելի չը գտնուեցաւ, ներիմ ամեն բան ալ այսպէս։ Ոչ ռազմամիջոց կային, ոչ հանդերձանք, ոչ պարէն։ Փատերազմին սկիզբն պատասէր եղաւ զորաց որ հրացանի փամփուշտները խնայելու նպատակ դորձածնեն, ինդատնիները քաստանի ռումբ եւ վառօդ չտնեցաւ լով՝ կը լռեին կամիրկար բնդհատմամբ ռումբ կարձակէին, մինչդեռ պերմանական ինդատնիք անդադար կը չանթահարէին զինուորները։

Բայց այս ամենը ինքնին. քանիներն ռազմամիջոցայ եւ զինուց պնդման մէջ իրատարած պիտակի խորտրատնեան եւ գործնական քոլ։ Ինտատարիկ եւ մէկ ատակ չտնեցող մարդիկ քան եւ չորս ժամու մէջ հարիւր հազարնոցով փրանք չհատ հան ատանց տալիք քան մ'ընելու, բայց միայն կառավարութեան ընդրած պինդերն ու ռազմամիջոցն ատոր դործնատնեցոց ապացուցով, նիմ դործ տալնատպատ մի պատերազմի պատասխանատուն դեռ տեղեկացած եւ. չափազանց դնով պինդ չինել կամ ատոր առաջորդները չէր ընդունէր։ Նոյնպէս կը բերէին մարդիկ ճնշով ձնուկ ծախոց մի կը ներկայանար, եւ նոյն միջոցին պինդ պիտի ունենար թնդանօթի առաջորդներ։ Ասոնց ամենուն վրայ ինդատնիի նախարարն ինքն ալ կը դանդատէր։ Ամենէն դժուարը՝ զինուորին համար ատելի ինդատնիներ չկային։ Ամենքն ալ կը դանդատէին, որ ինդատնիները ատելի չեն։ Ասոնց ամենուն վրայ ինդատնիի նախարարն ինքն ալ կը դանդատէր։ Ամենէն դժուարը՝ զինուորին համար ատելի ինդատնիներ չկային։ Ամենքն ալ կը դանդատէին, որ ինդատնիները ատելի չեն։

Ժողովը միաձայնութեամբ խնդրոյ կարդն ընդունեց, որ էր ուսումն. Էն առաջ եւ յետոյ կատարուած խոսդադին տարեդարձի մէջ մեռ ատենոյ անձանց ատենն ալ դատաստանի ենթարկելու որոշումն անվճռոն պահել։

Պ. Ռոշիթար ոյսօր նու. գրութիւնը Նոր Կալէտոնիա տարունելու համար։

Փարիզ 23 մայիս։

Ազդային ժողովոյ նիստը խնամ գրդռելոյ հետս։ Պ. կոմպէթթա եւ Պ. Օռիվիէ—Բռաքիէ Պ. Ռուէի պատասխանելով՝ ներսահս. Ձորվինէն կոյսութիւնը, յայտնելով թէ կայսերական ազդատահմին եւ կառավարութեան վերադարձն անհրնարին էր։ Այս երիս պատասխարհան երեսփոխանոյ տատնութիւնները՝ ջնդմ ժողովութիւնները ընդունելութեան պիտի արժանանէր, բայց քնաւ չկրցաւ յաջողիլ։ Ժողովը յետս կերպիս մերկ քնաւ դրին։

Վիէննա 23 մայիս առաւ առ.

Սօֆի արշիդքոսհին այս դիշերը պէչ անցաւ։

Վիէննա 23 մայիս իրիկուն։

Սօֆի արշիդ քոսհուհն վիճակն ըզգալապէս կը ծանրանայ։

Պէրլին 23 մայիս։

Երեսփոխանոյ ժողովը առաջարկութիւն մ'ընդունեց, ուր կը խնդրէ թէ կառավարութիւնը Բաւարիոյ Հըրէից դէմ գործած բռնութեանց վերաքննութիւն արդիլըլս հաճար պէտք եղած քանքն ընէ։

Մատրիտ 23 մայիս։

Գաղանի ծախոց վերարկուալ իշխող հրատարակման պատճառաւ, պաշտօնեայք հրաժարական առին։

Լոնտրա 23 մայիս։

Կը հաստատի թէ Ամերիկայի կառավարութիւնն Ալապամայի խնդրոյն նկատմամբ վճռնկելքնէ դաշնագրաութեան վերայ յառելնալ յոդուածն ընդունել է։

Վիէննա 23 մայիս իրիկուն։

Սօֆի արշիդքոսհին այս դիշերը վիճակին մէջ է։ Այս բանը տխուր տպաւորութիւն մ'ըրած է երկրին վերայ, եւ ամեն կողմէ հանիսիս թեան հաստատներ կուգան կայսերական ընտանեաց։

Բաւարիոյ բաժինք	75·30
Օսթրօ—Ունկարեան Պանկա	132·25
Գրեաի Օսթրօ—Թիւրք	122
Ամիօ	111·40

Լոնտրա 23 մայիս

Օս. գնա.	53 1/2
փաթ 1869	61 1/2
» 1871	70 1/2
Անգղ. գնա.	93 3/8
Ակիան	18
Մոնէր	42

Լիվերբուլ 23 մայիս

Բամպակ Մ. Ն. Օ. 11 7/16
Ցասուած 18000 հատ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 23 մայիս.

Երէկ դիշեր Ազգային ժողովին մէջ Պ. Լեուէ երկար ատենաբանութիւն մ'ընելով կոչտութեան պինդատնեան ժառանգորդութիւնը պատասխանել քննիչ յանձնաժողովին ատեստանութեանց դէմ, Բանձնաժողովին ատելիագրեր Օսիվիէ—Բռաքիէ գաղտնի պատասխանելով խնդիրը կրնամ ըսել հետեւեալ կերպով։ Ինչ որ Ֆրանսայի կառավարութեան Ալապամայի խնդրոյն վերաբերեալ դաշնագրութեան վերայ յառելնալ յոդուածն ընդունել է։

Ցետոյ Պ. կամպէթթա ատենաբանելով, խնդրի եւ Պոլսոյ վրայ խնդրութեանց դէմ Պ. Ռուէի ըրած յարձակումները վանեց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լէվընթ Հէրըլտ լրագիրը բարձրագոյն հրամանաւ երեք ամիս փակուեցաւ։

Այս շաբթու ընդհանրական նոր ընկերութիւն մ'ալ հաստատուեցաւ մայրաքաղաքիս մէջ յայն անգամ ... Թանք Տը Բանաթանթինոբլ անուամբ եւ մէկ միլիոն անգլիական լիրա դրամագլխով, 100.000 բաժնի վրայ, իւրաքանչիւր բաժինը 10 լիրայէն։

Հինգշաբթի օրը բաժնեկրութեան բացուելով, առաջարկուած 30.000 բաժնից փոխարէն երկու միլիոնէն աւելի բաժինք ստորագրուեցան, որ արտաքոյ կարգի յաջողութիւն մ'է։

Հարաւային լրագիրը կը ծանուցանէ թէ երբեմն Լիբանանու կուսակալ, եւ յետոյ ալ Հաւրանայի գինուորական վարչութեան Ֆուատ փաշան որ ժամանակէ մ'ի վեր Երուսաղէմ կը գտնուէր, բանի մը հարցմունքներ ընելու համար կ. Պոլիս հրաւիրուեցաւ, բայց մերժեց։ Ըստ վերջին լուրին ալ Փոխ-Թանիքով տեղ գալու եւ ամառանոց ալ գործելու։

Հինգշաբթի օրը Պոլսոյ Լէհացոց Պատրիարքը, Լէհաց Պատրիարքի ...անցին հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ նոյն օրը Պոլսոյ ... անկախ հրատարակեցաւ. եւ Սրբազան Պատրիարքը ... ներկայ էին, Լեհացիք ալ պատարագին մէջ ... միայն ուղղափառ եկեղեցւոյ եպիսկոպոսներին ... Պատրիարքէն եւ Լէհացին առաջնորդարանէն ..., որ Պոլսոյ բոլոր երեւելիները գտնուած էին, եւ հոն հասեր խառնուեցան ... ալ երգեր երգեցին։

Ցնծոյ Լէհացին եւ իր եպիսկոպոսները ... Սահակ Պ. Խաչիկեան անուն երեւելի Պոլսեցի մը տուն գնացին, որ հացկերոյթ մը տրուեցաւ։

Կըսուի թէ Պոլսոյ Լէհացիք Պատրիարքի ... կան։

Մայրաքաղաքիս Թուրքերէն լրագրաց մէջ հրատարակուած պաշտօնական տեղեկութեանց մը համաձայն թէ Հիւմիւնէֆէնտի (երբեմն Հիւմիւն փաշայ) փոխվարչութեան ... պաշտօնատան մէջ գործած ... Հիճրէթի 1284 տարւոյն յունվարէն մինչեւ 1286 փետրուարի վերջը բաղձանքն ... ընդհանրական ... 298150 ղրշ. աւելի ... է ...։

Այս խորհրդոյ ... Հիւսէյին Պէյ, Հաջի Պէհճէթ եւ Քեմալ էֆէնտիներու ... Ելեւմտից ... Թէվֆիք, Ալիֆ, Աֆէտ ... էֆէնտիներն ալ ... 135846 ղրշ. գողցած են։

Այս անձն յանցաւորք ... օրէնաց 82 յօդուածին ... բնակութեան երկրին ... մէջ ...։

Ասոնցմէ ... պաշտօնատան այն

ժամանակի հաշուոց քննիչներէն Աբիֆ էֆէնտին, որ հիմա Պօղազա կը գտնուի եւ դատաստանի ներքեւ է հոն դրկուած ըլլալուն համար, եւ Ալի էֆէնտիի ... համարակալ, Աֆէտ էֆէնտի ... կ. Պոլիս գալով ... ։

Ասոնցմէ զատ ... պաշտօնական ... ։

Ըստ ... Հիւսնի էֆէնտիին ... ։

Այս կերպով Հիւսնի էֆէնտիին վերջին հրաժարականն ալ ... ։

ՊՈՍՏԱՆՏԻՆՈՊՈԼԻՍ
ԽՈՒՄԲ ԱՐԺԵԹՈՒՂ.

12 մայիս ...		58 21
13 » ...		
բացուեցաւ		58 16
...		58 25
կ. Պոլիս 12 մայիս		
Օսմ. թէլ....	...	12.47
Թրէսի	» » Օսմ.	15.23
Թրէսի ...	»	10.50
...	» ...	171
... 1863	» »	357
» 1865	» »	365
» 1869	» »	312
...	Օսմ. ...	12 85

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երէկուան Բրդ. Ժողովի գործնական ... Գաւառական ... ։

Երեսփոխանաց Մեծ Ժողովին ... ։

Ըստ ... Ազգային ... ։

Այս կեդրոնական խառնուրդ ... ։

Ասոնց մէջ ... ։

... Ազգային ... Ս. Պատրիարքին ... ։

Բովանդակ ... ։

Այս միջոցին ... ։

Կը լսենք թէ կաթողիկոսաց ... Ս. Պատրիարքն այսօր ... ։

Արգիւ Վարդապետ.

Մեր մէջ խօսք մը ... ։

Միթէ ... Ազգային ... ։

Հա՞րկ է ... ։

Ցնտածք ... Ազգային ... ։

Արդեօք այս ... ։

ՆԻՄԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Ընկերական ուժ, Ընկերակցութիւն.

Ընկերակցութեան ... ։

հետ ... ։

Իսկ այս ալ բանի մը ... ։

Նախ՝ ... ։

Երկրորդ, ... ։

Եւ վերջապէս, ... ։

Մեծ ընկերակցութիւն ... ։

... ։

Այսպէս ... ։

Ընկերակցութեան ... ։

Տէֆիչճեէ Քաղաքական ...

ԱՅԼԵՒԱՅԼ ՆԻՒԹՈՑ ՎՐԱՅ

ՄԱՏՈՒՑՈՒԱԾ

ԹԱՂԻՐՆԵՐ

(Շ... ... Թիւ 1136)

Բարեկամի մէջ ... ։

պատրիւն մնացած ըլլալուն կրկնուե-
ցաւ ասլի Թագրիկը։

71 Մարտ 2

Հրամանագիր ամուսնացաւ։

Հայերու կաւառորութեան առկ Ըմանիկէն մէջ առօրինաւոր կերպով գինուորական առքը պաշտօնէութեան Հայերու առաջնորդ. Միրութ եպիսկոպոսը Թագրիր ասւած էր կաւառական կաւառակը փոխանակ խնդիր բաւ օրինի կարգադրելու՝ պատասխան կը գրէ առաջնորդին ըսելով թէ ինքը այս տեսակ խնդրոց միջամտելու արտօնութիւն չունի եւ թէ պաշտօնը լոկ կրօնական է, եւ այս տեսակ միջամտութիւնք ասոր հրատարակ միջամտութեան կը սեպուի եղայն. եւ ադդարարութիւն կրնէ թէ նեղեալը պէտք է ուղղակի կառավարութեան դիմել, որուն արդարութեան դուռը բաց սիրտ դանի։ Կաւառակալին այս ընթացքին դէմ բողոքելով Թագրիր մասուցաւ Բ. Դրան՝ առաջնորդի Թագրիրին եւ կաւառակային պատասխանագրին օրինակները մէկ տեղ սալով։

71 Փետր. 24

Գիրքանի Գաւառաւլաւ. եկեղեցւոյ առաստաղէն Մ. Յովհաննէս գիւղերը տեղւոյն Տաճիկները ապականելով եկեղեցին պղծած ըլլալուն, այս մասին քննական գործին յանձնաժողովը Տեղական կառավարութեան միջոցաւ թէ ծե բանալեր են, սակայն Տաճկաց ազդեցութեամբը ազատ թող տուեր են։ Թագրիր մասուցաւ Բ. Դրան բողոքելով այս գործին դէմ եւ յայտնելով որ տեղւոյն Դատաւորական չը սիրեր կինալ հատուցում մ'ընել առալ, եւ պատիժը խնդրուեցաւ որ կարծիք կառավարութեան ժողովէն մէկ Տաճիկ եւ մէկ Հայ անդամ դրկուին հոն եւ զարմանին անօրէնները։

71 Մարտ 9

Բ. Դրան հրամանագիր մը առած է, որով պատասխանատու կը կացուցանէ Տեղական կառավարութիւնը՝ նոյն Տաճիկներուն արժանաւոր պատիժը տալու չը տրուելուն եւ պատուէր կընէ կամ Պատրիարքարանի ցոյց տուած կերպով կամ ուրիշ միջոցով անպատճառ գտնել նոյն Տաճիկները եւ պատժել։

Մալաթիոյ մէջ ընդդէմ օրինի զինուորական առքը պաշտօնէութիւն ժողովուրդը աստիճան կը նեղուի եւ կը բանադատուի եղեր, որուն համար առաջնորդին ալ ըանիցս Թագրիր եղած եւ ապարդիւն մնացած էր, վերստին Թագրիր եղաւ ըստ օրինի պարտ ու պատշաճ անօրէնութիւնք խնդրելով։

71 Մարտ 9

Պոմանոց պաշտօնէին յանձնուած է։

Երզնկեանի Մոլա գիւղի մէջ եկեղեցի եւ դպրոց մը կառուցանելու համար հրովարտակ ուղղուեցաւ Թագրիրով։

71 Մարտ 9

Հրովարտակին առնուեցաւ։

Կեսարիոյ մէջ պատահած վերջին հրկիզութիւնէն ժողովուրդը աղքատացած ըլլալով Թագրիր մասուցաւ Բ. Դրան, խնդրելով որ տուրք պահանջմամբ ժամանակ մը յետաձգուի, մինչեւ որ պղած չուկաները եւ խանութները շինուելով փառաւոր ըլլան։

71 Մարտ 15

Հրամանագիր առնուած է։

Զէյթունցիներէն Ցախոր եւ Թէնեոց Ցախար անուն անձերը՝ որ կրօնական պատճէն մերժուած եւ պատարաւած են, ասկաւէն կրօնական հանդերձներով պարտքէնան համար Թագրիր մասուցաւ Բ. Դրան, որ Աստիճանութեան միջոցաւ անոնց վրայէն եկեղեցական հանդերձը առնուի։

71 Մարտ 19

Ռամկավարութեան պաշտօնէին յանձնուեցաւ։

(Շարունակելի)

. . . Տէր.

Ըստ գրոյս ներփակեալ տեղեկագրին ու Ձերդ Մեծապատուութեան Թաղական խորհրդոյս ու Ազգային Վարչութեան մասուցած երկարոտ բողոքագրին պատճէնը՝ որ կը պարունակէ իր մէջ մայիս 5 սրբազան տօնը Թաղիս մէջ պատահած արատաւոր կարգը խռովութեան ցոյցը մը եւ ազգասէրնոր արարքի մը ծրմարիտ նկարագրին, միայնակ նոյն ծոխ ակահոնալու եղող Թաղեցի ազգայիններէ եւ օտարներէ, զորս ի գիտութիւն ազգիս մեծարգոյ հասարակութեան՝ պատուական Մասիսիդ յաւուր թիւերու հրատարակելիդ. խնդրելով։

10 մայիս 1872 Մնամք . . .

ի Թաղ. խորհ. ի գիտնոց Թաղ. խորհրդ.

Ատենապետ Ատենադպիր
Հմայեակ Բէյլէրեան Գրիգոր Մարտիրեան
Եէնի Գաբու

Ամենապատիւ Հայոց Արքեպոսն եւ Վերանորոգ Տեառն Ազգային Վարչութեան Քաղաքական ժողովոյ։

Ազգախնամ Վարչութեանդ ի պաշտօնէ պատուիրուած էր մեր ընկերոց իւրաքանչիւր այս Պատրիարքարանին որ մինչեւ իր գործին ատենաւ մը Թաղիս խորհրդարանն ու նորաչէն փողոցին շուրջ չը կրնէ, որպէս զի կրկին տեղատեսութեան մը չմտնի նորա ներկայութեամբ։

Փորձեցան ուրիշ ձեռօք գործուած խռովութիւնք, անոնցմէ կը թուլցնեն որ ընաւ ազդեցութիւն մը չէ ըրած պատահակի ժողովոյս կրօնական, ինչ հակառակ ունի եւս յանձնակալ գնոյն կը գործէ տասնից մէկ մը պաշտօնատերը կըրկնէ, եւ կը յաճախէ տակաւին իր ուզածն ընել եւ Թաղիս անկարգութիւնք փոխելու։

Ասոր մէկ նշական փորձն իր փոյժ կատարելապէս ցոյց տուաւ սա վերջին օրերս, որ կը սեպուի ի դարպաս կը գործէ բոլոր լուսնին։

Ահա եղելութիւնք։

Վարժարանի շինութեանց գրելէ անշուշտ տուած, եւ մնացն նոյն փողոցի հողի պատը մնացած էր։ Խորհուրդս որոշած էր որ այն պատն ալ մինչեւ մէկ ու կէս կանգուն բարձրանայ եւ վրան երկաթէ չեղէքի ըլլայ։

Անցեալ 5 սրբազան օր առաւօտուն Համաձայններու կոչուին գործիք, մայրիկ այս Պատրիարքարանի որ ընաւ իրաւունք չունի իր ատեն կը կոչէ Բողոքի Հրապարակին Համամէի Գորբրիէն եւ կըսէ թէ չըլլալով որ այդ պատն ալի չընել, սոս քեզի խօսք կուտամ, թէ որ չընելու ձեռնարկէք, այսօր արժէն սիրոյ Թախանձ եւ պատմանն գա. սիրոյ ըլլամ Համամէի Գորբրիէն կոչուած խորհրդոյս անդամները անոնց խօսք կուտայ իւրաքանչիւր ըրած ապաւինաց, անոնք ալ կըսեն թէ խորհրդոյ որոշման համեմատ գործը գործեցին նոյնպէս չարունակել։

Համամէիները պատը շինել կուզեն, իւրաքանչիւր այս կը սրանկի ընէ այս եւ կը փութայ մէկի փորձի դուռն պանծնաց կէցող տամեալներին եւ կըսէ թէ՝ ես Թաղականներէն մէկն եմ, ձեզ խոսք կուտամ որ անմիջապէս երթաք փարձանաց պատին շինութեան գործը դադարեցնէք։ Համամէիները կը հնազանդին նորա հրամանին եւ կուզեն հրաման կրնէ գործաւորաց որ դադրին գործելէ։

Այս պատճառ հոն կը գտնուին Թաղիս Մ. եկեղեցւոյ Քարոզիչ Հայր. Տ. Հմայեակ վարդապետն եւ դարձուորաց կըսէ թէ դուք գործերնիդ նայեցէք։ Տամեալիկ կըսէ թէ այդ պատը գաւի ինթաւ է, պէտք է գործել, ձանանալով որ Թաղականներէն իւրաքանչիւր այս Պատրիարքարանի անուան հրամայեր։ Ընդ այս կը պատասխանէ Հմայեակ վարդապետն թէ՝ նկրեցէք մեկ ըսելու որ գործ շինութիւն մը դադրեցնելու պաշտօն չունիք, գործ շինուածոց վերատեսչութիւն չունիք, մանաւանդ թէ այս շինութիւնը ոչ խօս ոչ գալենի եւ ոչ իւրաքանչիւր է, այլ Հայ ազգին անդրանիկութեանց, ուստի կառ ամենայն գիտակ է խորհրդարան հրամայէ կամ Եղիշին Գաւառիրքարան։

Տամեալիկան ատենց իր հրամանը կրկնելով կը մեկնի կրկնելով՝ իւրաքանչիւր այս կը յոլ թէ Համամէի փորձակաւ գործն յարմարեցնէ կոչումէ եւ ամենայն պատճառ շնորհի կը գործեցէ նոյն ամենայն կերպով թէ ինչպէս չարդիւնեցնելէ կը մեծնել ի թէ գիտութեան, ինչ որ Թաղիս խորհուրդը մեր մէկ հետ պատրաստեալ է։ Ասոր տեղեկագրին շատ ըլլայ ինքը։ Տամեալիկան արփինդ ձայնի անհերքէ, ձեռն եւեմ գիտակ ուած իւրաքանչիւր ազգաց ձեռ փարձարան կուզան եւ հոն մաշակ կը գոնեն Տ. Հմայեակ վարդապետն իւրաքանչիւր ազան կրկէ վարդապետն ըլլալ ազգի այս գործն, Ասոր կը պատասխանէ Հմայեակ վարդապետ. — Այս գործն խօս չէ, Ձերն ընաւ ոչ, այլ Հայ ազգին, ազգն է տեր տէրն, ազգին ամփոփականութիւնն է այս ու տառ յանուն ազգի շինուած մ'այ չարունակել ասոր իմ տաճարին պարապականութիւնն է։ Իւրաքանչիւր ազգի արոյն այս խօսքերն ձայնը լսելուն նախ կը յարձակի Համամէի Գորբրիէի վրայ եկեղեցւոյ գանի կապուած է, եւ երբ Համամէին կը սրանցի եւ փախուցած արդարոցի հասուցանէ ընդաւ համար կը յարձակի Տ. Հմայեակ վարդապետին վրայ, Հմայեակ վարդապետն մէջ կը մտնէ կը բռնէ Համամէին ձեռքէն եւ կարգիլաւ հարուածն։

Աւելի ետքը փողոցին մէջ եկեղեցւոյ կերպին ընթացքէն։

Իւ. Պատրիարքանի երկու եղբայրքն Գէորգ եւ Եղիա, եւ երկքը մէկանց կը յարձակին Հմայեակ վարդապետին վրայ։ Կզրոսքին կը խառնուէին ամ եւ գաւն, գաւօ մակէ ձայնից խօսէր կը պատահի եւ հաս ու հոն բաղկէ, հրել, մաշել, եւ ետք Թաղեցոց եւ ատենադպրին ներկայութիւնը չըլլար, գիտ թանգիներին խաչետ պատահելու տալ չը յատանայաց անպատուի ինքներ եւ հայհոյանքներ ուղղուած են նորին Արժանապատուութեան վրայ։ Կրնան Թաղեցիք ականատես Հմայեակ վարդապետին Պատրիարքանի երկու եղբայրքներէն կրած ձեռնամութիւն, անոնց դարբնութեան վրայ կը յարձակին. գործելով Հմայեակ վարդապետ եւ ատենադպրին Թաղեցոց յարձակման մտաշխն կամնաւ ազատոնքը։

Իւ. Պատրիարքանի հրաման կրնէ տասնամեալին որ Համամէի Գորբրիէն բանտն տանին։ Ըստ այս կարգադրութեան Հմայեակ վարդապետ եւ կըսէ. փոխանակ գործաւորին գնալ սիրտ տանիք։

Վերջապէս չհոգի Իւ. Պատրիարքանի այս անկարգութեանց տեղի ունեցած տեսու Թաղեցիք Հմայեակ վարդապետին հետ շինութեան գլուխն կանգնին եւ գործերն չարունակել կուտան, Անդին գործելով Իւ. Պատրիարքանի ձեռք Համամէի Գորբրիէն կը բանտի եւ ասորիշակաւթեան կը յանձնուի ժամնաց կըլլայ, եւ Թաղեցիներէն Մարգարեան Համբարձում աղան զանի կոչուած։

Շինութեան չարունակութեան միջոցին յանկցա եւս կը փորձէ ասորիչանութեան միջամտութեամբ Իւ. Պատրիարքանի գործն գադրեցնել տալ, բայց Թաղեցոց ներկայութիւնէն չը յաջողիր։ Ժամի հինգին միջոցները իւրաքանչիւր Պատրիարքանի եղբայրքն՝ Եղիա՝ եւ շինութեան ամսուն հիզաւ պէտն մտեալ կուզան ի փարձարան, պատն եւ փողոցն չափելէ ետքը դաստրանքին կրնէ գործաւորաց։ Հմայեակ վարդապետ եւ ներկայ գտնուող Թաղեցիք պատճառն կը հարցնեն — կրնէ ձերդանի ձանդակը պարի եւ կը յաւելու թէ ինչ ինչ յանցանք ունիմ, այսօր սրբազան իմ պարսանքը գրեւելոյ, պաշտօնիս օր չէ, այս մարդին (Պատրիարքանի եղբայրներն ցոյց տալով) ձեռն մասնաւորին եւ գիտ խառնուած Թոխաւանակցն առնկցին եղայ փողոցին կուցած եւ ինչ գիտեմ թէ հոս պատ կը շինուի ու Նախարարին մինչեւ այսօր դրրոցին շինութիւնց դադարեալ կը մնայ. այս մեծագործութիւնս ալ իւրաքանչիւր այս Պատրիարքանին է, որոր չորրորդ մեծապէս փոխուած է Թաղս եւ գործերն երեսի վրայ մնացած։

Մայիս 5 սրբազան տօնը տեղի ունեցած անցքն այս է որ կատարուած է Իւ. Պատրիարքանի ձեռօք, եւ այս առաջնութեան ականատես եղող բազմութիւն Թաղեցիք կը վկայեն եւ ի ժամանակի նոյնիսկ Պատրիարքական փոխանորդ Մ. Հօր նորին պաշտօն հարցուած եղելութիւնը գրով եւ բանիւ։

Չենք ուզեր ըսել որ եւ է ինքնահաւանութեան վրայ մեր խորհրդածութիւնները յաւելնել, ամենայն յայտնի է մանաւանդ Տ. Հմայեակ վարդապետի դէմ եղած այս անարգանաց եւ անպատուութեանց համար որ այնչափ այլանդակութիւն ասրած է խորհրդոյս հետ նոյն վարժարանին շինութեանը, նորա պատիւն մեր, Թաղեցւոց եւ ազգին է, եւ ազգային պատկառելի Վարչութեանդ ալ անտարակոյս նախանձախնդիր է ըլլալ այս։

Արդեն է մեզ յուսալ թէ Ձեր արդարակորով ատեանը վերջին անօրէնութեամբ ի յուզմունքն կը հրահրէ զխումբ այս Պատրիարքանի իր ազգանուն գործերէն, որ կարգ գիտութիւն կը գործէ ի վնաս ազգին եւ Թաղիս հասարակութեան, եւ ազգախնամ Վարչութեանց նախկին հրամանն իր ազդեցութիւնը կը ներգործէ նորա վրայ եւ մնաց մէջ, ի բաց կոյ մինչեւ իր դատին աւարտումը Թաղային գործերէ, որով Թաղիս խաղաղութիւնը գիտ վերահաստատուի եւ ալ հետագայ ծագելիք չարեաց առաջքն առած գիտ ըլլայ. զի ինչպէս փորձերն կը յայտնեն, տասնհինգամեայ կատարուած եղելութեանց տառապութիւն տեսցած են յամառ եւ ինքնահաւան կերպը։

Հաղորդելով այս անձնը Ամենա Արքեպոսն Հօրդ եւ Վերանորոգ Տեառն անդամոց Ազգ. Վարչութեան, Մնամք . . .

9 Մայիս 1872 Ամենախոնարհ ծառայք

Թաղական խորհուրդ ի Գիտնոց Թաղականի Եէնիգարուպի կան խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Հմայեակ Բէյլէրեան Գրիգոր Մարտիրեան

ՊԱՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Արմաշու Ս. Աստուածածնայ վանուց եկեղեցւոյ հնդամեայ հաշուեցուցքը՝ որոնք 1867 թուականէն կսկսին եւ կը յանգին մինչեւ 1871 տարւոյ վերջ, Ազգային Վարչութեան Քաղաքական ժողովոյ որոշման համաձայն Տնտեսական խորհրդոյ յանձնուած են ի քննութիւն։

Տնտեսական խորհուրդն ներկայ պաշտօնական յայտարարութեամբ կը ծանուցանէ որ սոյն հաշուեներուն նկատմամբ գիտողութիւն ունեցող անձինք փութան ծանուցանել խորհրդական մինչեւ 31 օր կրնան գիտողութիւններն գրով կամ անձամբ հաղորդել Տնտեսական խորհրդոյ, իսկ եթէ նոյն ժամանակէն ետեւ գիտողութիւն կամ բողոք տեղի ունենայ ընդունելի պիտի չլինի։

11 մայիս 1872
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

. . . Տէր.

Ինչպէս ասկէ առաջ հրատարակած էինք Ձեր պատուական լրագրին միջոցաւ, մայիս 15 ին երկուշաբթի օրը մեր արհեստանոցը պիտի բացուի աշակերտներն ընդունելու՝ եւ անհրաժեշտ գործի սկսելու պայմանաւ, եւ ամենայն եղանակաւ յարատեւութիւնն ու արդիւնքը երաշխաւորելով նորա կարեւորութիւնն ու շահեկանութիւնը յայտարարեն, որով Արդեանց հասարակութեան փառաւորութիւնն ու համակրութիւնը խնքարկապար գտանան արհեստանոցիս վրայ։

Մնամ՝ յարգանօք
12 Մայիս 1872 Սէֆէն Պէշիքեան.

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱԹԱՑԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՏԱՐԱԾՔԻ

ՀԱՄԱՐ 1872 ՏԱՐՈՒՆ

ՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ԱՊՐԱՆՔԱՑ

ԵՒ ԱՅԼ ՆՅՈՒԹԵՐՈՒ

ՀԱՄԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐՔԻ ԵՒ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՐԱՒԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՏԱՐԱԾՔԻ

ՀԱՄԱՐ 1872 ՏԱՐՈՒՆ

ՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ԱՊՐԱՆՔԱՑ

ԵՒ ԱՅԼ ՆՅՈՒԹԵՐՈՒ

ՀԱՄԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐՔԻ ԵՒ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՐԱՒԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ